

Maria Heliste

 LL, erikoistuva lääkäri
 HYKS, ATeK, Teho-osastot
 maria.heliste(a)fimnet.fi

Erikoistuva lääkäri yrittää sietää itseään ja muita alati muuttuvassa työympäristössä.

Halusin vain vähän napauttaa

”Onko kolmitiehana auki? Onhan myös klipsi auki?” kysyin toistamiseen ihmetellessäni juuri laittamaani, mutta toimimattomaksi väitettyä CV-katetria. Kurkotuin katsomaan itse. ”Johan minä sanoin, että on, ei sinun silloin tarvitse itse tarkastaa”, minulle sanottiin vihaisesti. Tarkistin kuitenkin, ja olihan se, kiinni. Ihmettelin vihaista äänensävyä. ”Halusin vain vähän napauttaa sinua”, minulle vastattiin.

Kävin taannoin keskustelun kollegan kanssa persoonan vaikutuksesta töissä kommunikoimiseen. Hänen mukaansa ammatillinen kehitys on kesken, jos toimii napakasti tai täytyy koskaan sanoa tiukasti. Että tarpeeksi ammatillainen kykenee toimimaan ja keskustelemaan aina hiljaa, ystävällisesti ja rauhallisesti, tiukassakin tilanteessa. Riippumatta muiden henkilöiden käytöksestä ja omasta persoonasta.

Osa meistä ei koskaan toimi hiljaa ja rauhallisesti, rauhallisessakaan tilanteessa. Osa ei edes osaa puhua hiljaisella äänellä, neutraalissakaan tilanteessa. Miksi pitäisi? Onko jossakin sääntö, jonka mukaan lääkärin ihanne on tasapäistetty hillitty käytös?

On tietenkin toivottavaa, että ammatillinen toiminta on selkeää ja johdonmukaista, mutta omaa persoonansa ei voi vahtia jokainen sekunti, ettei vain vahingossa antaisi luonteensa pirskahtella läpi. Se ei ole mahdollista saati edes toivottavaa. Millaisia työyhteisöimme olisivat ilman kaikkia erilaisia persoonia? Ja kuka sitten määrittää sen, ketkä meistä läpäisevät sen hyväksytyt persoonatestin? Olisiko se todella paras ammatillinen joka kerta?

Jos olisi olemassa jokin tietty ammattipersona, mitä kohti me kaikki olemme matkalla, se kohtaisi ison ongelman jo siinä, että kukaan kommunikaation toinen osapuoli ei myöskään ole yhdestä muotista. Osan mielestä johtajuus ja ammattimaisuus on kovaa ääntä ja selkeyttä siinä,

missä se toisen mielestä on hiljaista, mukavaa ja aina rauhallista käytöstä. Puhumattakaan siitä, että kukaan meistä ei aina käyttäydy ”itselle ominaisella tavalla”, koska ei sellaista ole olemassa tiukasti ottaen. On erilaisia päiviä ja tilanteita. Ja niitä muita osapuolia.

Asiaton käytös on tästä tietenkin aivan erillinen asia, mitä myös alun esimerkki napauttamisesta edustaa. Sitä ei pidäkään sietää, mutta tiukkuus ja vaativuus eivät ole ilkeyttä tai asiattomuutta. Elvytystilanteessa annettu käsky pitää osata erottaa henkilökohtaisesta ilkeydestä, ja jos siihen ei pysty, on omassa ammatillisessa kehityksessä enemmän pielessä kuin tiukan käskyn antajalla.

Hierarkisissa työyhteisöissä tulee aina olemaan mielensä-pahoitusongelmia, osittain aiheesta ja osittain ei. Jokaisen meistä tulisi luonnollisesti yrittää kasvaa ammatillisiksi myös kommunikoinnissaan, mutta se ei tarkoita, että jonkun persoonan piirteet tulisi sammuttaa. Ammatilliseen kehitykseen kuuluu myös vastaanottavuuden ja sietämisen kehittäminen: monenlaisia persoonia tulee voida sietää ilman, että valittaa esimiehelle tai puhuu selän takana.

Tarina kertoo potilaan sanoneen kirurgistaan, että ei se puhua osaa yhtään, mutta hyvin se leikkasi. Olen samaa mieltä, että valitsisin mieluummin hyvän kuin kaikkien mielestä aina kivan, jos ne ovat jollakin tapaa tilanteessa vastakkain, mitä niiden ei pitäisi olla. Asiattomuuden ja ylimukavuuden välissä on paljon harmaata aluetta, mille työpörsöönä toivottavasti sijoittuu, mieluummin kuin ääripäihin. Ja aina välillä pitää muistaa katsoa peiliin. ■

Hierarkisissa työyhteisöissä on mielensä-pahoitusongelmia.